

РЕЦЕНЗИЯ

Определена съм със заповед №110/20.02.23 на Ректора на ВСУ да бъде член на научно жури- рецензент по дисертационен труд на Акмарал Мукатаевна Суйменбаева за придобиване на научна степен доктор по професионално направление 3.6 Право, докторска програма Конституционно право.

Госпожа Акмарал Мукатаевна притежава юридическо образование и в момента е старши преподавател в университет Дулати,Таразийски регионален униерситет.Тя успешно е изпълнила учебния си план, представила е необходимия брой статии,но те са свързани с темата на дисертацията за това няма да бъдат рецензирани отделно. Представената продукция отговаря на наукометричните изисквания.

Дисертационният труд е на тема „Конституционноправно регулиране на пенсионната система в Р Казахстан“ е в обем от 195стр.Включва въведение три глави ,разделени на параграфи,заключение,списък на използвана литература.

Дисертационното изследване е посветено на конституционни и правни основи на пенсионната система в Р Казахстан.Последователно и убедително се разглеждат въпросите относно формирането ,развитието на пенсионната система, принципите , правото на пенсии и т.н.

Актуалността на темата се свързва с факта,че в Конституцията на Р Казаахстан е записано,че тя е демократична, светска ,правна и социална държава.Конституцията на Р Казахстан признава правата на гражданите като най-висша ценност.От факта,че Р Казахстан е социална държава следва наличието на цялостна държавна подкрепа в областта на социалното осигуряване.Държавата служи по този начин на хората и на формирането на социално равенство.

От 1990-1993г законодателството в Казахстан не дава разрешения на актуални въпроси но конкретната социална политика.Затова авторът се опира на понятието социална държавност,типично за съвременното

конституционно право.Тя приема,че реформите в пенсионната система водят до изясняване същността на социалните права.

Системата на пенсионното осигуряване се основава на процедурата за формиране на пенсията на принципа на индивидуалното натрупване за всяко лице.Социалната политика на държавата може да бъде ефективна само ако е насочена към създаване на работни места и включване на трудоспособното население в икономиката на страната.

Социалните права на гражданите в Р Казахстан са неразделна част от конституционноправният статут на човека и гражданина и въпросите за формиране и развитие на пенсионната система , както и актуалните проблеми тук ,говорят за необходимостта от засилване влиянието на правното регулиране в аспект на социална справедливост.Важен принцип на правната и социална държава трябва да стане съответствието с международните правни стандарти.

Темата на дисертационния труд е актуална и в същото време слабо разработена в правната наука.Разгледани са само някои страни/като например право на личен живот/,затова настоящото изследване допълва тази празнота в науката.Нормативна основа на труда са международни актове като Всеобща декларация за правата на човека, Международен пакт за икономически,социални и културни права от 1966,Конституцията на Р Казахстан, законодателството на Казахстан относно пенсионното осигуряване.

Предмет на разработката е правото на пенсионно осигуряване, организационната дейност на пенсионните фондове, тяхното формиране и финансиране в пазарната икономика.

Авторът е използвал различни методи като специфичен исторически, системен анализ, структурно-функционален, сравнително -правен, статистически и др.

Като приноси моменти още тук в началото на рецензията могат да се посочат:

*определяне на конституционноправният характер на правото на социално осигуряване

*дефиниция за правото на пенсия

*предложение де леге фереда относно чл.28,ал.1 от Конституцията на Казахстан

*обосновава се изводът,че упражняване правото на пенсионно осигуряване може да бъде ограничавано от социално-икономическата политика на държавата

*изтъква се важността на правните принципи при пенсионното осигуряване ,както и важното значение на международните правни принципи.

*предлагат се и други принципи като забрана от дискриминация и др.

Глава първа е посветена на някои въпроси на конституционното и правно регулиране на пенсионната система на Р Казахстан.

Авторът изследва проблема от позициите на социалната държава и присъщите ѝ принципи.Извеждат се последователно общите конституционни и правни принципи на пенсионното осигуряване в Р Казахстан. Тя приема,че терминът пенсионно осигуряване може да се разглежда в тесен и широк смисъл на думата.Основен критерий тук е финансирането.Съгласно акт на правителството на Казахстан,социалната защита е система предназначена да осигури определено ниво на жизнени ползи и благосъстояние на гражданите, които не могат да бъдат икономически активни и да си осигуряват доходи чрез участие в достойно платен труд.

Разгледани са основните принципи на пенсионното осигуряване,като според автора е решен въпросът за стабилизиране на финансовото осигуряване на пенсионната система/няма създадени резервни фондове,не е определен размер на задължителните пенсионни вноски и др./

Глава втора е посветена на правоотношенията възникващи в рамките на държавната пенсонна система.Поддържа се,че в Р Казахстан съвременната пенсионна система е комбинация между разходнопокривна и капиталова система.Разходнопокривната се характеризира с високо участие на държавата.Разгледани са и някои основни проблеми в пенсионното осигуряване като:нисък размер на пенсите.Направени са препоръки за подобряване дейността на недържавните пенсионни фондове и др.

Глава трета гласи:“Подобряване на функционирането на недържавните пенсионни фондове в пенсионните системи на Р България и Казахстан“.

Съдържа се анализ на дейността на недържавните пенсионни фондове, те се разглеждат като нови и важни субекти със стратегическо значение за развитието на пенсионния сектор, правят се препоръки относно усъвършенстване на тяхната дейност. В съпоставителен план и с научни изводи, се оформя оценка относно финансовата дейност на недържавните пенсионни фондове в пенсионните системи на Р България и Р Казахстан.

Световният опит показва, че реформата на пенсионното осигуряване е преход към капиталовата система.

При недържавните пенсионни фондове пенсионните вноски са насочени към изплащане на текущи пенсии. А държавата дава възможност на своите граждани да повишат на доброволна основа своите пенсионни вноски.

В момента в Р Казахстан се преминава от разходнопокривна към капиталова система на пенсионното осигуряване.

Заключението обобщава резултатите, заключенията и приносните моменти на труда, както и предложения да легне ференда за усъвършенстване на нормативната уредба.

На базата на извършения анализ се извеждат както традиционните доктринални схващания, така и нови теоретични концепции, анализира се относимата международна и национална правна уредба и се правят аргументирани предложения за нейното подобряване.

Към приносните моменти могат да се добавят още:

*извършено е цялостно, комплексно изследване на правото на социалното осигуряване през призмата на юридическото и философско разбиране за социалната държава.

*извършен е системен анализ и правото на пенсионно осигуряване е разгледано от позицията на конституционното право, като това дава възможност да се изведе обща характеристика на пенсионното осигуряване в Р Казахстан.

*анализират се правните основи за организирането и дейността на капиталовия пенсионен фонд в Р Казахстан

*проведен е анализ на пенсионноосигурителните системи на Р Казахстан и България и са изведени изводи за конкретна прескриптивна насоченост.

*осъществен е сравнително-правен анализ на държавното и правно регулиране на пенсионните фондове в някои държави

*Предлага се разработусъвършенстване дейността на недържавните фондове на научна основа на основните понятия на социалното право в Република Казахстан, както и определяне на мястото им в системата на конституционните права.

С безспорна практическа насоченост са и предложенията от разработване на набор от мерки за допълнително регулиране на пенсионната система, осигуряване на компетентни и адекватни пенсионни плащания с цел формиране на достоен стандарт на живот в пенсионнат възраст и др.

Към труда могат да бъдат отправени някои препоръки, които не се отразяват на общата ми положителна оценка, а имат за цел осъвършенстването му в бъдещата работа на автора:

1/да се отстранят някои повторения от края на глава втора и началото на глава трета относно осъвършенстване дейността на недържавните фондове

2/да се отстранят някои ненужни политико-партийни изрази

3/в глава втора да се очертаят по-ясно правните отношения, техния характер, субекти и правомощия

4/В края на глава втора и в глава трета да се посочат някои правни характеристики на публичните фондове, които се наблюдават при държавното регулиране на пенсионното осигуряване и на тази основа да се извлекат някои белези на недържавните пенсионни фондове щом ще говори за подобряване на тяхната дейност.

Авторефератът на дисертационния труд е изготвен съгласно изискванията на ЗРАСРБ ППЗРАСРБ, Наредба № 12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ и научна степен „доктор на науките“ на ВСУ „Черноризец Храбър“ за защита на дисертация за получаване на образователна и научна степен доктор.

Въз основа на на гореизложеното давам изцяло положителна оценка на разработения дисертационен труд на тема „Конституционно-правно

регулиране на пенсионната система в Република Казахстан“ с автор Акмарал Мукатаевна Суйменбаева.

Предвид всички представените материали за участие в конкурса и поради факта, че не съм констатирала нарушения или някакви други несъответствия със законовите изисквания, предлагам убедено на членовете на научното жури да присъдят научната и образователна степен „доктор“ по професионално направление 3.6 право докторска програма Конституционно правна госпожа Акмарал Мукатаевна Суйменбаева -докторант от Р Казахстан.

12.03.23

Рецензент:

Балабанова

Проф.д-р

Христина